

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-936

22.9.2025

If Skadeforsikring NUF

Næringsliv

Gravemaskin kjøpt fra Asia dukket ikke opp – reell transport – i forsikringstiden?

I forbindelse med at sikrede inngikk avtale om kjøp av en gravemaskin fra Filippinene, tegnet han forsikring for transporten hjem til Norge. I kontrakten med selger inngikk frakt til Norge for en tilleggskostnad. Sikrede mottok bekreftelse fra fraktselskapet om at inspeksjon av gravemaskinen var gjennomført, og om forventet leveringsdato. Gravemaskinen dukket ikke opp i Norge til forventet dato. Sikrede forsøkte å kontakte fraktselskapet uten hell. I kontakt med selger fikk sikrede opplyst at gravemaskinen var holdt igjen i en omlastingshavn i påvente av betaling av havneavgifter, og at det var en konflikt mellom selger og fraktselskapet om hvem som skulle betale dette. Sikrede meldte krav under transportforsikringen da gravemaskinen fortsatt ikke kom. Foretaket avslo dekning med henvisning til at det antok at sikrede hadde blitt lurt, og at det aldri hadde eksistert noen gravemaskin og dermed ingen transport. Sikrede var uenig og mente at han hadde dokumentert at selgerfirmaet var ekte, og at det ikke var grunn til å tro at gravemaskinen ikke var levert til fraktselskapet. Nemnda kom til at forsikringsperioden, som her var «når godset er om bord i skipet og klarert for transport», ikke hadde startet, og viste til at det ikke var tilstrekkelig sannsynliggjort at maskinen ble lastet om bord i skipet.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for gravemaskin under sikredes transportforsikring.

Sikrede kjøpte en gravemaskin fra et firma på Filippinene og tegnet deretter 13.3.24 transportforsikring for transport av maskinen fra Filippinene til Norge. Transportforsikringen gjaldt ifølge forsikringsbeviset fra 13.3.24 for følgende forhold:

- Transportulykke, havari og naturkatastrofe
- Totaltap under lasting/lossing
- Tyveri under transport
- Brekkasje under transport
- Alle farer transport
- Krig
- Streik og sabotasje

Vilkårene anga tidspunktet for forsikringen slik:

2 Når forsikringen gjelder

2.1 Gods under transport

Forsikringen

- begynner når varen forlater sin lagrings/ oppbevaringsplass for direkte lasting i transportmiddel på det sted hvor den forsikrede transporten starter,

Forsikringen omfatter dog kun forsendelser som blir påbegynt etter at forsikringsavtalen er begynt å løpe.

Har forsikringstaker tegnet forsikring i egenskap av kjøper, begynner forsikringen å gjelde når risikoen for varen overføres til kjøper i henhold til avtalte leveringsbetingelser, dog ikke tidligere enn angitt i første avsnitt.

Dersom forsikringen er tegnet for kjøpers interesse, erstatter selskapet også kjøpers tap ved at et transportdokument han har innløst i god tro ikke inneholder opplysning om skade eller manko oppstått etter det tidspunkt som er nevnt i første avsnitt.

- fortsetter under transport inklusive mellomlagring som utgjør en naturlig del av transporten samt under tilhørende lastning, omlastning og lossing,

Forsikringens omfang var nærmere regulert i pkt. 5:

5.1 Forsikringen omfatter

Forsikringen omfatter fysisk skade på eller tap av gods som skyldes følgende farer og/eller kostnader for

5.1.1 Transportulykke, havari og naturkatastrofe

- transportmidlet kolliderer, grunnstøter, synker, kantrer, kjører ut av veien eller rullebanen, sporer av, styrter, eller utsettes for lignende alvorlig ulykke,

brann, lynnedslag eller eksplosjon,

- jordskjelv, vulkanutbrudd, jord- eller snøskred eller lignende naturkatastrofer,

- at varene kastes eller skylls overbord,

- redningsomkostninger, felleshavaribidrag, samt øvrige rimelige omkostninger i forbindelse med sikring, regress og erstatningsoppgjør når disse omkostningene er godkjent av If eller anses å være forsvarlige, og da skyldes en fare som omfattes av forsikringen.

5.1.2 Totaltap under lasting/lossing

- at vann fra hav, innsjø eller elv trenger inn i transportmiddel, container, lager eller oppbevaringsplass,
- lasting eller lossing, dog begrenset til totaltap av hele kolli,
- lasting, lossing eller flytting av de forsikrede varer i nødhavn,
- tyveri eller nedbør mens varene er lagret i nødhavn.

5.1.3 Tyveri under transport

- tyveri eller annen lignende kriminell handling

Et vilkår for erstatning er at forsikrede sannsynliggjør at skaden eller tapet er forårsaket av en kriminell handling og at det er anmeldt til politiet.

5.1.4 Brekkasje under transport

- brekkasje

Brekkasje oppstår når produktet er ødelagt, bøyd eller deformert på annen måte på grunn av ytre påvirkninger. Overfladisk skade som riper eller gnaging kan ikke tilskrives brekkasje.

5.1.5 Alle farer tillegg

- alle øvrige farer, med de unntak som fremgår av dette forsikringsvilkåret under eller av Generelle Vilkår.

For eksport utenfor Norden samt andre transporter utenfor Norden gjelder forsikringen i henhold til Institute Cargo Clauses (A).

5.1.6 Krig

Forsikringen omfatter farer som skyldes krig eller krigslignende forhold, herunder inngrep av fremmed statsmakt når inngrepet eller inngrepene har sammenheng med krig eller krigslignende forhold.

Sikrede fremla kopi av avtale med firmaet V som sikrede kjøpte gravemaskinen fra. Avtalt pris var USD 21 830, inkludert frakt på USD 1 790. Dokumentet hadde følgende angivelse av «Shipping details»:

Mode: Ocean Tansport

Option: Standard

Method: D2P

Transit time: 21-25 days

«Port of Loading» var angitt til Port of Manila, Philippines, og «Port of Discharge» var Port of Oslo, Norway.

Sikrede fremla kopi av to bekreftelser fra banken for betaling til V. Den ene pålydende USD 6 087, datert 4.3.24, og den andre pålydende USD 15 743, datert 13.3.24.

Sikrede fremla også e-post fra fraktselskapet S datert 11.3.24. I e-posten ble det bekreftet at inspeksjon av den aktuelle gravemaskinen var gjennomført, og at frakt var bestilt til 14.3.24. Estimert frakttid var 25 dager. E-posten var sendt til sikrede fra logistikkdirktøren i fraktfirmaet, med kopi til V. Vedlagt e-posten var en inspeksjonsrapport.

Sikrede mottok 21.3.24 en ny e-post med en sporingslink og statusoppdatering som opplyste følgende:

Current Status: On Transit

Videre fremgikk det at:

This Unit 2022 Kubota U55-5 is now In-Transit and the expected delivery date is the 17th of April, 2024.

Da sikrede ikke mottok ytterligere informasjon om ankomsten som skulle vært 17.4.24, purret han på fraktfirmaet 22.4.24 og 25.4.24, samt 7.5.24 og 14.6.24. Sikrede mottok ikke svar på sine henvendelser.

Etter det opplyste fikk sikrede heller ikke tak i fraktfirmaet på telefon.

Sikrede var i kontakt med V som opplyste å ha en konflikt gående med fraktselskapet S om betaling av (ekstra) havneavgifter, og at fraktselskapet nektet å frakte lasten videre fra omlastningshavn før man kom til enighet.

Ettersom gravemaskinen ikke dukket opp, meldte sikrede 7.5.24 fra til foretaket.

Foretaket avsto dekning med henvisning til at det ikke var sannsynliggjort at det hadde vært en transport av gravemaskinen, og at sikrede sannsynligvis hadde blitt ført bak lyset.

Sikredes advokat bestred 16.10.24 at det var grunnlag for avslag, og ba om en ny vurdering av saken.

I e-post 6.11.24 opprettholdt foretaket sitt standpunkt med henvisning til at sikrede ikke hadde oppfylt sin bevisbyrde for at det eksisterte gods som var satt i bevegelse, og at det derfor ikke var grunnlag for dekning under transportforsikringen.

Sikrede krever erstatning for tap av gravemaskin under transportforsikringen. Foretakets konklusjon om at det ikke er sannsynliggjort at transport har funnet sted fremstår i beste fall å være bygd på en rekke av indisier som hverken hver for seg eller samlet kan legges til grunn som avgjørende for sikredes rett til utbetaling. Noen av de momentene som foretaket har vektlagt i sin argumentasjon for at transport ikke har funnet sted, er i tillegg til å være spekulative, også direkte feil. Eksempelvis at sporingslinken ikke virket – dette er tilbakevist, og foretaket har også bekreftet

at linken senere virket. Av relevant dokumentasjon i saken er det fremlagt hhv. faktura fra selger, innbetalingsbilag samt bekreftelse fra shippingselskapet om at gravemaskinen er mottatt hos dem og satt under transport. Hva som har skjedd i etterkant av dette blir utelukkende spekulasjoner. Foretaket var kjent med at forsikringen gjaldt en transport mellom Filippinene og Norge når forsikringen ble tegnet. Gitt denne kunnskapen og evt. kunnskap om risiko for svindelforsøk i forbindelse med denne type transport, ville det vært nærliggende at foretaket både informerte skriftlig om risikoen med dette til sikrede, samt tok inn dette som et eksplisitt unntak i forsikringsvilkårene. Det vises her til den lojalitetsplikt som påhviler foretaket. Også ut ifra dette resonnementet vil et riktig resultat nødvendigvis være at foretaket står ansvarlig for sikredes økonomiske tap.

Sikrede tilbakeviser at selgeren ikke er et eksisterende firma og viser til utskrift fra filippinske myndigheter over registrerte foretak i landet – hvor V er oppført. Det at nettsiden til firmaet inneholder det foretaket anser som rimelige anleggsmaskiner som er satt ned i pris, er ikke et holdepunkt for at firmaet ikke eksisterer. Foretaket har ikke, etter det man er kjent med, inngående kjennskap til det aktuelle markedet som firmaet opererer i, herunder grunnlag for å vurdere rammer/strategier ved valg av prissetting av firmaets produkter. Det fremstår følgelig svært spekulativt, på grensen til useriøst, å mene at dette er et argument for firmaets manglende eksistens.

Det er ikke uvanlig at det er store forskjeller på hvor godt gjennomarbeidet en nettside fra et firma som opererer i Sørøst-Asia er, sammenlignet med hva man er vant med fra i Norge. At nettsiden til selger har bilder av arbeidere iført t-skjorter med en annen firmalogo på, er derfor ingen indikasjon på at firmaet ikke eksisterer.

Sikredes kontraherende part er V og ikke S. Det er følgelig V som har hatt en avtale om å benytte sistnevnte selskap for gjennomføring av den delen av transporten som foregår til sjøs. Vilkåret om at forsikringen gjelder for «goods under transport» må nødvendigvis forstås slik at forsikringen gjelder fra godset settes i bevegelse hos leverandør (V) og frem til godset er fremme hos kunden (sikrede). Sikrede har lagt frem dokumentasjon som viser at gravemaskinen er sendt fra selger og overlevert til fraktselskapet, hvorav det også er gjennomført inspeksjon. Transporten fra selger og til sikrede består i dette tilfellet av to etapper; hvorav den ene er fra selger til fraktselskapet og den andre består av selve båttransporten til Norge. At den første delen både er påbegynt og gjennomført er ikke tvilsomt, jf. fremlagt dokumentasjon, og dette er i seg selv nok til å oppfylle forsikringsvilkårene.

Hva gjelder «bill of lading» er det korrekt at dette ikke er mottatt. Sikredes erfaring er imidlertid at dette i noen tilfeller er et dokument man først mottar når det transporterte godset kommer frem til endelig destinasjon. Det fremgår heller ikke av vilkårene at slik dokumentasjon er en forutsetning for dekning.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at forsikringen i henhold til vilkårenes pkt. 2.1 gjelder for «goods under transport». En forutsetning for dekning under forsikringsavtalen er altså at det finnes «goods» som er «under transport», dvs. godset må være satt i bevegelse.

Nettsiden til selger av gravemaskinen inneholder bilder av svært rimelige anleggsmaskiner som samtlige er satt ned i pris. Forsiden inneholder bilder av en rekke personer som tilsynelatende ikke har V sin logo på arbeidstøyet, men et annet firmanavn. Ved søk på nettet finner man at bildene synes å være hentet fra firmaet P. Logoen for dette firmaet stemmer overens med logo-navnet som fremkommer av arbeidstøyet personene på V bilder har. Det er derfor uklart om V i det hele tatt er et eksisterende firma, og der igjen kan ha sendt en gravemaskin til sikrede/Norge.

Sporingslinken – som i perioder ikke har virket – leder til fraktfirmaets hjemmeside. Ved generelle internettsøk fremkommer ingen informasjon om verken firmaet eller de to oppgitte grunnleggerne. Hjemmesiden inneholder ingen telefonnummer. Det er kun mulig å kontakte firmaet ved å bruke et booking-skjema. Ved forsøk på å benytte bookingsystemet fremstår dette som meget begrenset, og det fremstår kun å være mulig å sende gods fra/til tre land (Egypt, Italia og USA). Når man går videre med bookingen virker den imidlertid ikke, og det kan derfor stilles spørsmål ved om siden er reell.

Ved søk på referansen som sikrede har fått oppgitt, kommer det opp informasjon om at status på forsendelsen er «On Hold». Foretaket har gjort søk på andre, lignende sporingsnummer, men det kommer ikke opp andre forsendelser enn denne.

Sikrede har fremlagt en e-post fra det som skal være representant for S. Foretaket har forsøkt å komme i kontakt med denne personen uten at dette har latt seg gjøre.

Sikrede har blitt bedt om å betale havneavgifter. Dersom det var riktig at gravemaskinen befant seg i en havn som krevde avgifter, burde det være mulig å finne informasjon, via lenken, om hvor gravemaskinen befinner seg. Det ville eksistert dokumentasjon på omlastingshavn og avgifter dersom dette var en reell lenke.

I mangel av informasjon via lenken har foretaket bedt sikrede fremlegge transportdokumenter, som konnossement (bill of lading), som bevis for at transportøren har mottatt gods til befordring, og at godset er innlastet/evt. lastet inn senere – i bestemt skip. Dokumentet utstedes av transportør og er ett av de viktigste dokumenter i forbindelse med sjøtransport og varehandel internasjonalt. Mottaker har rett til å motta dette fra transportør, men slik dokumentasjon er ikke fremlagt i denne saken.

Sikredes bevisbyrde – for at det har eksistert gods under transport – er ikke oppfylt. Verken V eller S fremstår som reelle firmaer. Det er ikke fremlagt sentrale dokumenter knyttet til transporten, konnossement (bill of lading), som er et bevis for at transportøren har mottatt gods til befordring, og at godset er innlastet/evt. lastes inn senere – i bestemt skip. Det må være et minimum at slik informasjon fremlegges for å dokumentere at godset har vært under transport. Sporingslinken som er fremlagt er ikke tilstrekkelig til å oppfylle bevisbyrden.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for tap av gravemaskin under transportforsikring.

Sikredes transportforsikring angir:

2 Når forsikringen gjelder

2.1 Gods under transport

Forsikringen

- begynner når varen forlater sin lagrings/ oppbevaringsplass for direkte lasting i transportmiddel på det sted hvor den forsikrede transporten starter,

Forsikringen omfatter dog kun forsendelser som blir påbegynt etter at forsikringsavtalen er begynt å løpe.

Har forsikringstaker tegnet forsikring i egenskap av kjøper, begynner forsikringen å gjelde når risikoen for varen overføres til kjøper i henhold til avtalte leveringsbetingelser, dog ikke tidligere enn angitt i første avsnitt.

Nemnda forstår saken slik at sikrede har tegnet forsikringen som kjøper av gravemaskinen. Forsikringen begynner da å løpe når risikoen for varen overføres til kjøper, tidligst når «varen forlater sin lagrings/ oppbevaringsplass for direkte lasting i transportmiddel på det sted hvor den

forsikrede transporten starter».

Den fremlagte kjøpsavtalen viser til Incoterms CFR vilkår, som betyr at risikoen går over når godset er om bord i skipet og klarert for transport. Forsikringen begynner derfor å løpe når gravemaskinen er lastet om bord i skipet. Den begynner ikke slik sikrede anfører å løpe når varen forlater selgers oppbevaringsplass.

Det er fremlagt Inspection Report datert 11.2.24, men dette er før skipstransporten, som var booket for 14.3.24. Sikrede har fremlagt sporingsdokumenter for transporten, men det er uklart om disse gjelder transporten fra selger til avskipningshavn eller påbegynt transport med skip. Det er heller ikke fremlagt bill of lading eller annet fraktdokument som kan verifisere fraktavtalen. Dette tilsier at maskinen ikke er lastet om bord på skipet.

Nemnda kan etter dette ikke se at det er tilstrekkelig sannsynliggjort at maskinen ble lastet om bord i skipet. I så fall har forsikringsperioden under forsikringen ikke startet.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Johannes Straume (næringsrepresentant).